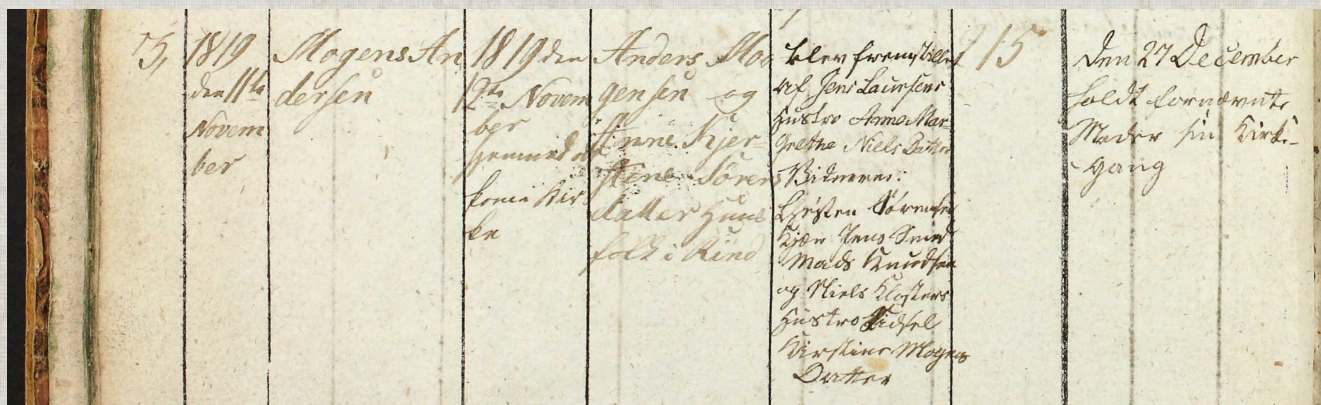

Mogens Andersens bedsteforældre

Min tip-oldefar Mogens Andersen blev født i Sønder Rind sogn, Viborg amt den 11. november 1819. Kirkebogen fortæller, at han er født den 11. november 1819 og døbt den 12. november. Hans forældre er Anders Mogensen og Anne Kjerstine Sørensdatter, huusfolk i Rind. Han blev båret til dåben af Jens Laursens hustru Anne Margrethe Niels Datter, og fadderne eller vidnerne var: Christen Sørensen Kjær, Jens Smed, Mads Knudsen og Niels Klosters hustru Sidsel Kirstine Mogensdatter.

Hans forældre var blevet gift i 1814. Deres vielse er en af de første i sognets kirkebog. Sønder Rind var anneks til Vinkel, og præstegården der brændte den 10-11. november 1836 og igen den 15. oktober 1848. Den sidste brand omtales i Aarhus Stiftstidende 1848. De bliver gift den 30. juli 1814, og det nævnes at han er 26 år. Men hendes alder eller deres fødested anføres ikke.

Aarhus, den 18de Decbr.
 — Man har nu faaet noiere Underretning om Iidebranden i Vinkel Præstegaard. Alle Pastor Dillgaards Giendele, paa Kreaturerne nær, og noget Korn, som stod i Høse paa Marken, ere blevne Hov for Luerne, tilligemed flere af Tjenestefolkenes Løi. Indboet var assureret, men ikke Kornafgrøden. Ilden formodes at være paaafat af Riddinghaand, og en Person, som er mistænkt derfor, er bleven arresteret.

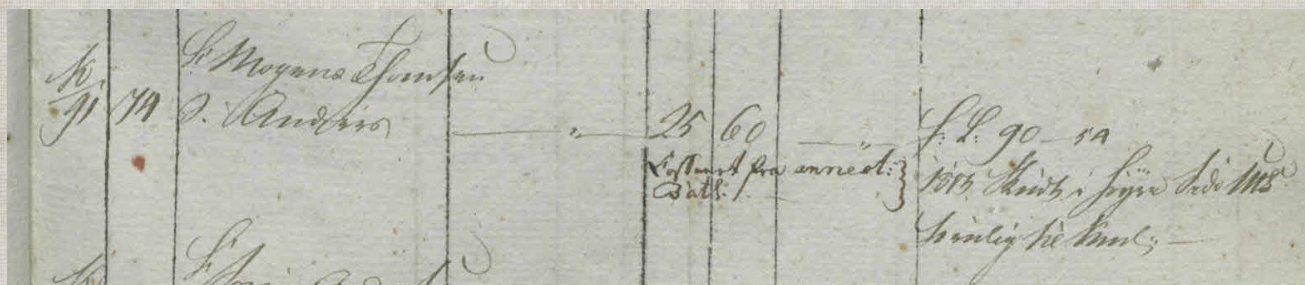
Ægteskab og Opholdsstæd	og Opholdsstæd.	Forloberne.	Dagen.	ste Tilfælde Brevillingens Dat.	Jevnførelses Register
Anders Mogensen i Rind 26 Aar	Lige Anne Kjerstine Sørensdatter i Rind	Laurids Anders og Anne Sørensen i Rind	Juli 30de 1814	i Rind	30 og 31

Da kirkebogen som sagt mangler før 1813, skal vi have fat i nogle andre kilder, for at finde frem til Mogens Andersens bedsteforældre. Allerførst skal vi finde ud af, hvornår hans forældre (ca.) er født. Ved vielsen i 1814 anføres, at Anders Mogensen er 26 år. han må altså være født omkring 1788. Det bekræftes nogenlunde af folketællingen 1834, hvor der står at han er 48, hvilket giver et fødselsår ca. 1787. Dermed kan vi prøve at finde ham i folketællingen 1801, hvor han altså skulle være omkring 13 - 14 år gammel.

Viborg amt, Sønder Rind sogn, Rind Bye, husstand 31, , år: 1801					
Navn	Køn	Alder	Civilstand	Nr.	Stilling, erhverv
Mogens Thomsen	M	60	Gift	1	Mand, Huusmand med Jord
Fekke Frederichsdatter	K	51	Gift	1	Hands Kone,
Anders Mogensen	M	12	Ugift		Deres Søn,

I Sønder Rind findes der en dreng med næsten den rigtige alder. Alderen er i hvert fald inden for det, der kan forventes i denne folketælling, og navnet Mogens er relativt sjældent på den tid. Men spørgsmålet er naturligvis, om det er den rigtige. Der er i hvert fald en ting, som peger i den retning. Ifølge FT-1834 har Mogens Andersen en datter ved navn Fikke Mogensdatter, samme besynderlige navn, som moderen i FT-1801 er belemret med. Navnet er lige så sjældent som det lyder. I FT-1801 forekommer det kun denne ene gang i hele Danmark.

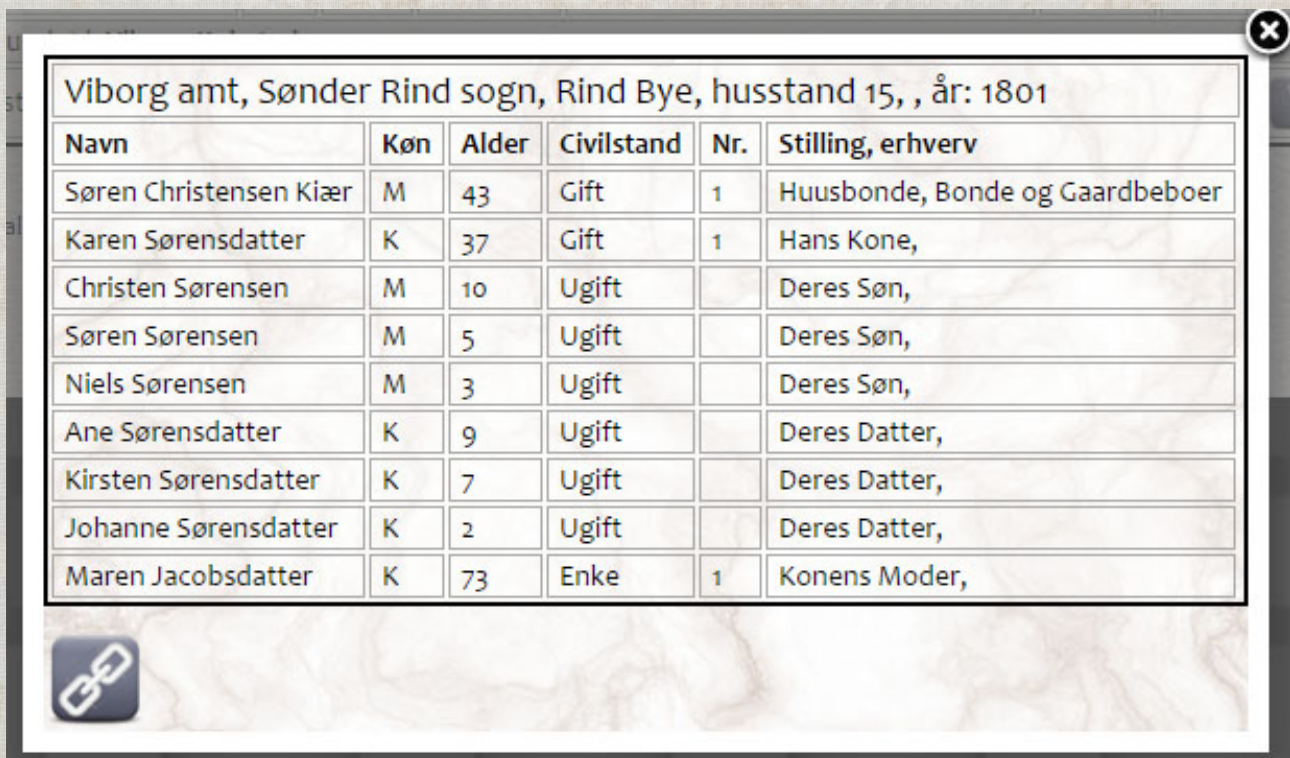

Hvis man stadig ikke er sikker, så kan man kigge i lægdsrullen. I hovedrullen for Sønder Rind 1813 står Anders Mogensen med alderen 25. Det passer jo fint med alderen ved vielsen året efter. Her kan vi så se, at hans far hedder Mogens Thomsen og vi ser også at han er født i Rind. Dermed kan vi gå ud fra, at vi har fundet den rigtige.

Værre er det med Anne Kjerstine Sørensdatter. Vi skal først have fundet hendes alder; men i FT-1834 står Anders Mogensen som enkemand, hun er altså død forinden. Han har dog en søn Peder, som kun er 2 år gammel, så det kan ikke være længe siden, hun døde. Folketællingen i 1834 blev afholdt den 18. februar, og når vi søger baglæns i kirkebogen, finder vi hurtigt Anne Kjerstine Sørensdatter, som døde den 21. januar samme år. Her kan vi læse, at hun var 47 år gammel. Hun skulle altså være født ca. 1787.

Problemet er så bare at navnet er så almindeligt. Vi kan endda ikke vide, om begge fornavne eller kun et af dem vil være nævnt i FT-1801. Hvis vi tager hensyn til det og regner med at alderen i FT-1801 kan ligge mellem 10 og 18 år, er der alene i Sønder Rind og de nærmest omgivende sogne over 10 piger, der kunne være den rigtige.

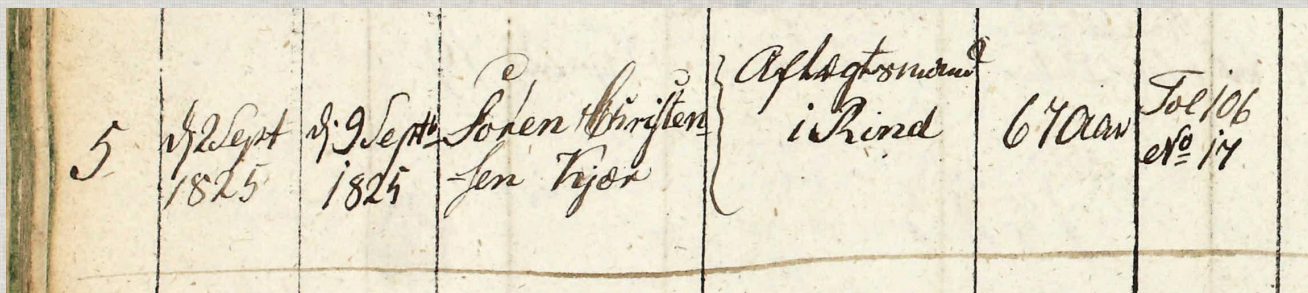

Viborg amt, Sønder Rind sogn, Rind Bye, husstand 15, , år: 1801					
Navn	Køn	Alder	Civilstand	Nr.	Stilling, erhverv
Søren Christensen Kiær	M	43	Gift	1	Huusbonde, Bonde og Gaardbeboer
Karen Sørensdatter	K	37	Gift	1	Hans Kone,
Christen Sørensen	M	10	Ugift		Deres Søn,
Søren Sørensen	M	5	Ugift		Deres Søn,
Niels Sørensen	M	3	Ugift		Deres Søn,
Ane Sørensdatter	K	9	Ugift		Deres Datter,
Kirsten Sørensdatter	K	7	Ugift		Deres Datter,
Johanne Sørensdatter	K	2	Ugift		Deres Datter,
Maren Jacobsdatter	K	73	Enke	1	Konens Moder,

Det her er bare en af de familier, der har en datter med passende alder og rette navn. Familien er lidt mere interessant end så mange andre, idet faderen hedder Søren Christensen Kiær. Da Mogens Andersen blev døbt i Sønder Rind kirke i 1819 var der en af fadderne, der hed Christen Sørensen Kjær. Det kunne være ham, der her er 10 år gammel. Men selv hvis det er, så betyder det jo ikke nødvendigvis, at barnets moder var hans søster. Måske var han også bare fadder for en nabos barn.

Vi mangler altså en kilde, som kan forbinde den rigtige Anne Kjerstine Sørensdatter med hendes forældre. Det kunne være et skifte efter hendes far eller mor. For at finde det må vi tage udgangspunkt i de mulige kandidater, som vi har fundet i FT-1801. For hver af dem skal vi finde ud af, hvornår forældrene døde og derefter finde et muligt skifte. Her har vi f.eks. fundet Søren Christensen Kjærs død i 1825.

Spørgsmålet er så, hvordan man kan finde et skifte efter ham. Som det første skal vi have fundet ud af, hvem der er skiftemyndighed. På den tid kan det være et gods (hvis han er fæstebonde) eller herredsfogeden (hvis han er selvejer). Gå ind under Genvej -> Sogn til gods. På denne side vælges amt, herred, sogn. Hvis man vælger Sønder Rind sogn, vises en liste med de mulige skiftemyndigheder. I dette tilfælde er der tre godser, Asmild Kloster, Hald og Skaungård, som har fæstegods i sognet. Endelig skal skiftet måske findes under herredsfogeden for Middelsom-Sønderlyng herreder.

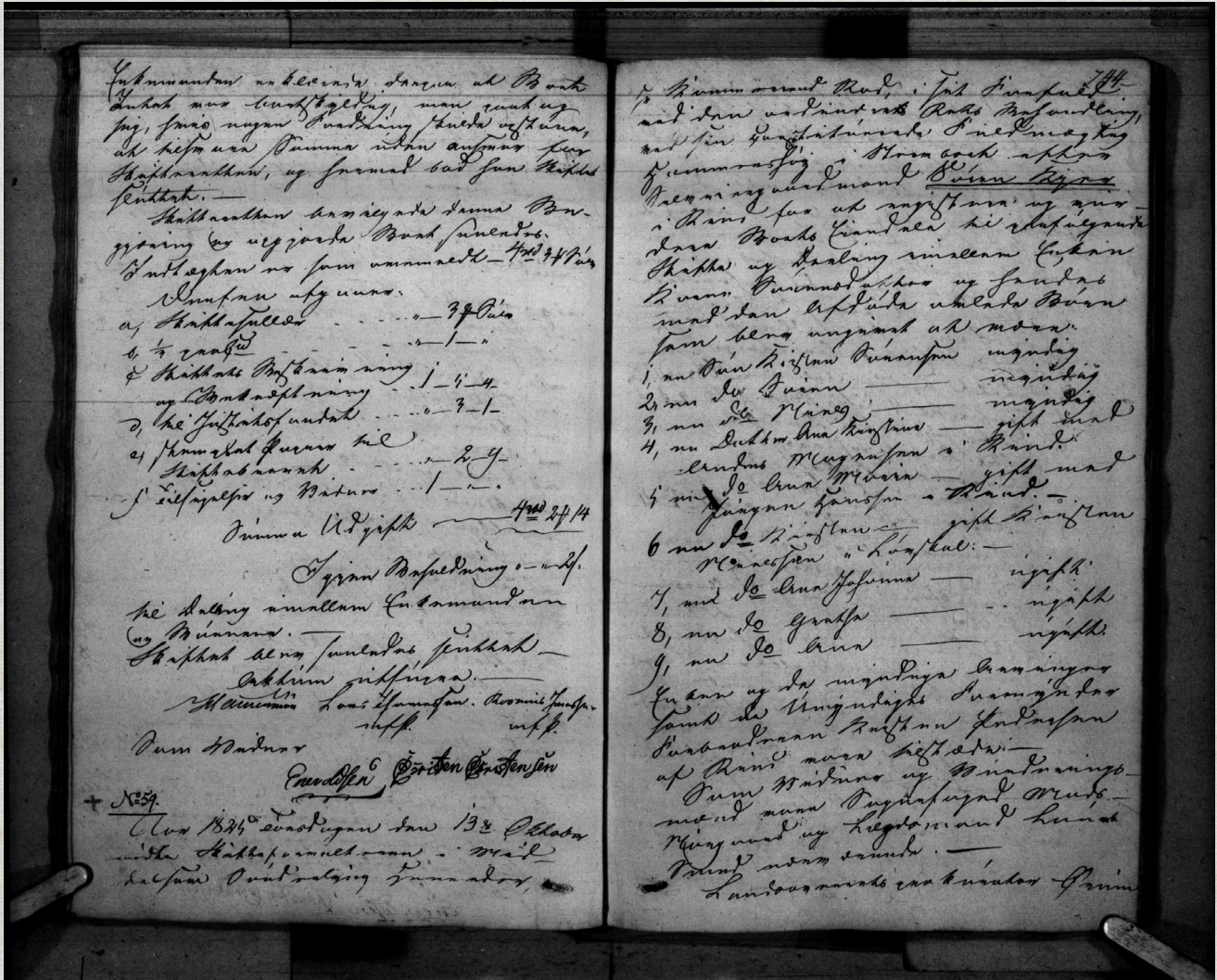
Gods	Steder
Asmildkloster i Asmild sogn	Rindsholm
Hald i Dollerup sogn	Nørre Søby
Skaungård i Vindum sogn	Rind, Holmhuset, Kielsøhus
Middelsom og Sønderlyng herreder	

De to første kan endda udelukkes. Fra FT-1801 ved vi jo, at han boede i Rind by. Som næste skridt kan vi prøve, om der findes skifteuddrag fra det pågældende gods/herred. Skifteuddrag er en slags indeks til skifteprotokollerne. De indeholder navne på de afdøde og i de fleste tilfælde også på andre personer, som er nævnt i skiftet.

Søren Kristensen Kjær	(p:)13 Oct 1825 ,	Rind, Sønderlyng - Middelsom, Viborg	243 280 / 1793-1828 / 053907	Book # 4
--------------------------	-------------------	---	------------------------------------	----------

Ved at søge i skifteuddrag, kan vi finde ud af, at der findes et skifte efter Søren Christensen Kjær i Middelsom-Sønderlyng herreds skifteprotokol, dateret den 13. oktober 1825.

Skiftet begynder nederst på venstre side, hvor der står, at skifteforvalteren mødte op for at registrere indboet hos selvejergaardmand Søren Kjær, med henblik på at holde skifte og deling mellem enken Karen Sørensdatter og hendes med den afdøde avlede børn. Midt på højre side har vi så en liste med disse børn:

- en Søn Kristen Sørensen, myndig
- en Søn Søren Sørensen, myndig
- en do. Niels Sørensen, myndig
- en Datter Ane Kirstine, gift med Anders Mogensen i Rind
- en do. Ane Marie, gift med Jørgen Hansen i Rind
- en do. Kirsten, gift med Kristen Nielsen i Rind
- en do. Ane Johanne, ugift
- en do. Grethe, ugift
- en do. Ane, ugift

En pudsig detalje er, at Anne Kjerstine slet ikke er nævnt i FT-1801. Det skyldes at hun på det tidspunkt er tjenestepige i Viborg. Men da hendes mindre søstre hedder næsten det samme, er det uden større betydning. Det afgørende er jo, at finde frem til skiftet.